2. Відобразити операції, що пов'язані з фінансовою орендою виробничого обладнання, у орендаря на рахунках бухгалтерського обліку.

Завдання 2.3.4

Вихідні дані

Підприємство-орендодавець надало у фінансову оренду основні засоби на термін 5 років. Згідно з договором оренди, орендар виплачує орендні платежі авансом на початку року в сумі 2 000 грн. Орендна ставка відсотка, яку орендодавець використав для визначення суми орендної плати, становить 10 %.

Зміст завдання

Визначити теперішню вартість мінімальних орендних платежів.

Завдання 2.3.5

Вихідні дані

Між орендодавцем і орендарем укладено угоду про фінансову оренду вантажного автомобіля на таких умовах:

– термін оренди – 2 роки починаючи з 01.01.2014 року;

– орендна ставка відсотка – 20 % річних;

– мінімальні орендні платежі – 200 000 грн, сплачуються 4 рази на рік: 5 січня, 5 квітня, 5 липня і 5 жовтня (200 000 : 8 = 25);

– після завершення строку оренди право власності на вантажний автомобіль переходить до орендаря.

Дисконтний множник ануїтету – 6,786369.

Зміст завдання

Визначити теперішню вартість мінімальних орендних платежів.

Завдання 2.3.6

Вихідні дані

Орендодавець уклав угоду про фінансову оренду об'єкта з орендарем на таких умовах:

– строк оренди 3 роки, починаючи з 2 січня 2014 р.;

– орендна відсоткова ставка – 24 % річних;

– мінімальні орендні платежі загальною сумою 120 000 грн сплачуються один раз на півроку (2 січня 11 липня) по 20 000 грн;

– об'єкт знаходиться на балансі орендодавця в сумі 80 000 грн;

– після завершеного строку оренди право власності на об'єкт переходить орендарю.

Дисконтний множник ануїтету – 4,60477.

Зміст завдання

Визначити теперішню вартість мінімальних орендних платежів.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [25], [28], [55], [66].

Тема 2.4. Облік забезпечення зобов'язань, цільового фінансування та цільових надходжень

Мета заняття

1. Засвоїти методичні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про забезпечення майбутніх виплат і платежів підприємства та цільове фінансування його діяльності.

2. Оволодіти практичними навичками відображення операцій щодо забезпечення виконання господарських зобов'язань підприємства та цільового фінансування і цільових надходжень.

Ключові терміни і поняття

Забезпечення – зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу.

Цільове фінансування і цільові надходження – кошти, одержані підприємством тільки на визначені цілі.

Непередбачене зобов'язання – це:

1) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій та існування якого буде підтверджено лише тоді, коли відбудеться або не відбудеться одна чи більше невизначених майбутніх подій, над якими підприємство не має повного контролю;

2) теперішнє зобов'язання, що виникає внаслідок минулих подій, але не визнається, оскільки малоймовірно, що для врегулювання зобов'язання потрібно буде використати ресурси, які втілюють у собі економічні вигоди, або оскільки суму зобов'язання не можна достовірно визначити.

Обтяжливий контракт – контракт, витрати (яких не можна уникнути) на виконання якого перевищують очікувані економічні вигоди від цього контракту.

Забезпечення виплат персоналу – нараховані у звітному періоді витрати на оплату майбутніх відпусток, додаткове пенсійне зобов'язання, величина яких на дату складання Балансу може бути визначена тільки шляхом попередніх облікових (прогнозних) оцінок.

Інші забезпечення – нараховані у звітному періоді майбутні витрати на виконання гарантійних зобов'язань, реструктуризацію, виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів тощо, величина яких на дату складання Балансу визначена шляхом попередніх оцінок.

Метод визначення величини забезпечення зобов'язань підприємства – розрахунок за обліковою оцінкою ресурсів за вирахуванням суми очікуваного відшкодування, необхідних для погашення відповідного зобов'язання, на дату балансу.

Умови визнання забезпечення:

а) зобов'язання виникло внаслідок минулих подій;

б) погашення зобов'язання, ймовірно, призведе до зменшення ресурсів, що втілюють у собі економічні вигоди;

в) оцінка зобов'язання може бути розрахунково визначена.

Гуманітарна допомога – це цільова адресна безоплатна допомога у грошовій або натуральній формі у вигляді безповоротної фінансової допомоги або добровільних пожертвувань чи допомоги у вигляді виконаних робіт, надання послуг.

Джерела цільового фінансування та цільових надходжень – субсидії; асигнування з бюджету; цільові внески фізичних та юридичних осіб; гуманітарна допомога; чистий прибуток підприємства.

Контрольні питання

1. Якими П(С)БО регламентуються методологічні засади формування в обліку інформації про забезпечення майбутніх витрат і платежів?
2. Поясніть значення терміна «забезпечення» та наведіть їх класифікацію.
3. Як визнаються та оцінюються в бухгалтерському обліку створені забезпечення?
4. На які потреби підприємства забороняється створення забезпечень?
5. Які існують види забезпечення виконання господарських зобов'язань?
6. На яких рахунках бухгалтерського обліку ведеться узагальнення інформації про рух коштів, які резервуються для забезпечення майбутніх витрат і платежів та їх включення до витрат поточного періоду?
7. Дайте визначення цільовому фінансуванню та цільовим надходженням. Як оцінюються кошти цільового фінансування?

8. Якими запасами на рахунках бухгалтерського обліку відображаються операції щодо цільового фінансування капітальних інвестицій?

9. Які рахунки бухгалтерського обліку використовуються для відображення інформації про фінансування заходів цільового призначення?

10. Назвіть основні напрями використання коштів цільового фінансування та цільових надходжень.

11. Визначте джерела цільового фінансування та цільових надходжень.

12. Хто може бути отримувачем гуманітарної допомоги?

13. Яким чином здійснюється аналітичний облік коштів цільового фінансування і цільових надходжень?

14. Як розраховується щомісячна сума забезпечень виплат персоналу?

15. Як нараховуються і використовуються забезпечення гарантійних зобов'язань?

16. Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку отримання і використання цільового фінансування і цільових надходжень?

17. Як відображається на рахунках бухгалтерського обліку отримання і використання гуманітарної допомоги?

Тестові завдання

1. За якою ознакою в обліку відкриваються субрахунки до балансового рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»?

а) залежно від виду майбутніх витрат;
б) залежно від цілей фінансування;
в) за ознакою валюти;
г) правильної відповіді немає.

2. За журнально-ордерної форми обліку операції з цільового фінансування та цільових надходжень відображається в реєстрі:

а) журнал 1;
б) журнал 2;
в) журнал 4;
г) журнал 7.

3. Забезпечення не створюється для:

а) відшкодування витрат на виплату відпусток працівникам;
б) відшкодування витрат на додаткове пенсійне забезпечення;
в) відшкодування витрат на виконання зобов'язань щодо обтяжливих контрактів;
г) погашення майбутніх збитків від діяльності підприємства.

4. Забезпечення для відшкодування витрат на реструктуризацію визначається:

а) за сумою прямих витрат, не пов'язаних з діяльністю підприємства, що триває;
б) у сумі попередньої вартості;
в) за обліковою оцінкою ресурсів;
г) правильної відповіді немає.

5. Забезпечення майбутніх витрат і платежів – це:

а) зобов'язання з невизначеними сумою або часом погашення на дату балансу;
б) зобов'язання, що може виникнути внаслідок минулих подій;
в) зобов'язання за обтяжливими контрактами;
г) грошові кошти, що утворюються страховиками з метою забезпечення виплат страхових сум і страхового відшкодування.

6. Зобов'язання з невизначеною сумою або часом погашення на дату балансу називають:

а) непередбаченим зобов'язанням;
б) поточним зобов'язанням;
в) забезпеченням;

г) довгостроковим зобов'язанням.

7. Гуманітарна допомога – це:

а) нецільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі;

б) безоплатна допомога в натуральній формі у вигляді пожертвувань;

в) цільова адресна безоплатна допомога в грошовій або натуральній формі;

г) усі відповіді правильні.

8. Суми створених забезпечень визнаються:

а) активами;

б) доходами;

в) витратами;

г) зобов'язаннями.

9. До умов визнання забезпечення не відносяться:

а) зобов'язання внаслідок минулих подій;

б) погашення зобов'язань у майбутньому призведе до зменшення економічних вигод;

в) оцінка зобов'язання може бути розрахунково визначена;

г) оцінка зобов'язання може бути достовірно визначена.

10. Обліковим реєстром для відображення забезпечень є:

а) журнал 2;

б) журнал 3;

в) журнал 4;

г) журнал 7.

11. Сума коштів, отриманих як добровільні внески жителів району на будівництво школи, відображається записом:

а) Д-т 15 «Капітальні інвестиції»
К-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»;

б) Д-т 31 «Рахунки в банках»
К-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»;

в) Д-т 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками»
К-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»;

г) правильної відповіді немає.

12. Узагальнення інформації про наявність та рух коштів для фінансування заходів цільового призначення здійснюється на рахунках:

а) 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»;

б) 473 «Забезпечення гарантійних зобов'язань»;

в) 49 «Страхові резерви»;

г) 474 «Забезпечення інших витрат і платежів».

13. Цільове фінансування капітальних інвестицій визнається:

а) дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу;

б) доходом протягом періоду корисного використання відповідних об'єктів основних засобів;

в) доходом протягом періоду, у якому були зазнані витрати;

г) правильної відповіді немає.

14. До джерел цільового фінансування та цільових надходжень НЕ належать:

а) асигнування з бюджету;

б) одержання гуманітарної допомоги;

в) плати за навчання;

г) фонд соціального страхування.

15. Списання суми цільового фінансування і цільових надходжень, яка визнається доходом, відображається записом:

а) Д-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
К-т 718 «Дохід від безоплатно одержаних оборотних активів»;

б) Д-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
К-т 949 «Інші витрати операційної діяльності»;
в) Д-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
К-т 719 «Інші доходи від операційної діяльності»;
г) Д-т 48 «Цільове фінансування і цільові надходження»
К-т 746 «Інші доходи».

16. Створення забезпечення виплат відпусток основним робітникам відображається бухгалтерським проведенням:

а) Д-т 23 «Виробництво»
К-т 471 «Забезпечення виплат відпусток»;
б) Д-т 661 «Розрахунки за заробітною платою»
К-т 471«Забезпечення виплат відпусток»;
в) Д-т 91 «Загальновиробничі витрати»
К-т 471«Забезпечення виплат відпусток»;
г) Д-т 471 «Забезпечення виплат відпусток»
К-т 661«Розрахунки за заробітною платою».

Практичні ситуації

Завдання 2.4.1

Вихідні дані

Розрахована на березень 20Х1 р. сума забезпечення виплат відпусток працівникам підприємства склала 8 525 грн, у тому числі:

– робітникам, зайнятим виробництвом продукції – 3 630 грн;
– іншому виробничому персоналу – 2 245 грн;
– адміністративно-управлінському персоналу – 1 380 грн;
– персоналу, що займається збутом продукції – 750 грн;
– персоналу об’єктів соціально-культурного призначення – 520 грн.

Зміст завдання

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов’язані з формуванням та використанням забезпечення виплат відпусток працівникам у звітному періоді.

Завдання 2.4.2

Вихідні дані

Річна планова сума на оплату відпусток складає 14 9448 грн; загальний плановий фонд оплати праці ТОВ «Лотос» – 1 568 000 грн.

Суми нарахованої заробітної плати працівників ТОВ «Лотос» взяти із завдання 1.4.1 теми 1.4 «Облік розрахунків з оплати праці та зі страхування». Ставка єдиного внеску на соціальне страхування – 37 %.

Зміст завдання

1) Здійснити розрахунок забезпечення виплат відпусток працівникам ТОВ «Лотос» за березень 20Х1 р. (табл. 2.4.1).

Таблиця 2.4.1

Розрахунок забезпечення виплат відпусток за березень 20XX р.

№ з/п	Категорія працівників	Рахунок витрат	Нарахована заробітна плата, грн	Забезпечення на виплату відпусток, грн.		
				на оплату відпусток (за нормативом) (гр. 4 × норматив)	єдиний внесок на соціальне страхування (гр. 5 × % єдиного внеску)	Всього за Кт рахунку 471 (гр. 5 + гр. 6
1	2	3	4	5	6	7
1	Виробничий персонал	23				
2	Загально-виробничий персонал	91				
3	Адміністративний персонал	92				
4	Персонал відділу збуту	93				
	Всього					

2) Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції зі створення забезпечення виплат відпусток.

Завдання 2.4.3

Вихідні дані

Для забезпечення гарантійних зобов'язань підприємства було здійснено відрахування від суми чистого доходу від реалізації в розмірі 3 %, що дорівнює 2 800 грн.

Витрати на гарантійний ремонт реалізованої продукції в звітному періоді склали:

– використані запасні частини – 710 грн;
– заробітна плата за виконаний ремонт – 1 040 грн;
– відрахування на соціальні заходи – 37 %.

Зміст завдання

Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з формуванням та використанням забезпечення гарантійних зобов'язань підприємства.

Завдання 2.4.4

Вихідні дані

Планова сума на оплату відпусток на рік становить 1 800 000,00 грн, відрахування до фондів обов'язкового державного соціального страхування – 720 000,00 грн, плановий фонд оплати праці на рік по підприємству становить 20 000 000,00 грн.

Зміст завдання

1. Розрахувати відсоток забезпечення виплат відпусток у звітному році.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з формуванням забезпечення виплат відпусток.

Завдання 2.4.5

Вихідні дані

Фактична сума заробітної плати за січень становила 1 600 000 грн. Сума забезпечення становитиме 201 600 грн.

Зміст завдання

1. Розрахувати відсоток забезпечення виплат відпусток у звітному році.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку операції, пов'язані з формуванням забезпечення виплат відпусток.

Завдання 2.4.6

Вихідні дані

За даними відділу кадрів (довідка), станом на 31 грудня поточного року працівники підприємства не використали 3 000 календарних днів належної їм відпустки.

Середньоденна заробітна плата по підприємству становить 150,00 грн.

За даними бухгалтерського обліку попередньо розраховане кредитове сальдо субрахунку 471 «Забезпечення виплат відпусток» становить 219 000,00 грн.

Зміст завдання

1. Визначити реальну суму забезпечення виплат відпусток на дату складання балансу.
2. Відобразити на рахунках бухгалтерського обліку корегування величини забезпечення виплат відпусток на дату складання балансу.

Завдання 2.4.7

Вихідні дані

Господарські операції, пов'язані з формуванням та використанням забезпечень, наведені в табл. 2.4.2.

Таблиця 2.4.2

Господарські операції ПрАТ «Промінь»

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	2	3
1	Створено резерв на оплату відпусток для працівників зайнятих в: – основному та допоміжному виробництві; – управлінні підприємством; – збуті продукції.	 85 000 24 000 12 000
2	Отримано бюджетне фінансування на розрахунковий рахунок дня будівництва дитячого садка.	100 000
3	Нараховано гарантійний резерв на майбутні витрати по ремонту виробленої продукції з гарантією	8 000
4	Створено резерв на оплату відпусток працівникам, які зайняті в соціально-культурній сфері	30 000
5	Нараховано відпускні працівникам, зайнятим в: – основному та допоміжному виробництві, – управлінні підприємством; – збуті продукції; – соціокультурній сфері.	 242 000 87 000 47 000 38 000
6	Здійснено виплати з каси відпускних працівникам підприємства	414 000
7	Здійснено відрахування на соціальні заходи за рахунок резерву відпусток	Визначити

Закінчення табл. 2.4.2

8	Фактичні витрати на брак, списані за рахунок гарантійного ремонту	45 000
9	Виплачено пенсію пенсіонерам, які працюють, за рахунок створеного пенсійного фонду	70 000
10	Списано фактичні витрати, пов'язані з будівництвом дитячого садка за рахунок цільового фінансування	98 500
11	Внесено готівкою від батьків за утримання дітей у дитячому садку підприємства	5 600

Зміст завдання

Скласти журнал реєстрації господарських операцій, пов'язаних з формуванням та використанням забезпечення зобов'язань.

Завдання 2.4.8

Вихідні дані

Господарські операції, пов'язані з використанням коштів цільового фінансування і цільових надходжень, наведено в табл. 2.4.3.

Таблиця 2.4.3

Господарські операції з цільового фінансування і цільових надходжень

№ з/п	Зміст господарських операцій	Сума, грн
1	**2**	3
1	Отримано кошти за бюджетним дорученням на утримання дитячих закладів	5 000,0
2	Відображено нараховану суму внесків батьків на утримання дитячих закладів	1 200,0
3	Відображені витрати на утримання дитячих закладів	6 000,0
4	Відображена сума отриманих внесків батьків на утримання дитячих установ	1 200,0
5	У кінці звітного періоду списується сума цільового фінансування і цільових надходжень, яка визнається доходом	6 200,0
6	Списуються витрати на утримання дитячих установ	6 000,0
7	Відображено суму коштів, отриманих забудовником від пайовика для пайової участі в будівництві житлового будинку	300 000,0
8	Оформлені документи на право власності пайовика на відповідну частку збудованого житлового будинку і акт приймання-передачі об'єкта	280 000,0
9	Повернуто пайовику невикористані кошти на будівництво житлового будинку	20 000,0
10	Нараховано фінансовані з бюджету компенсаційні витрати працівникам підприємства	13 000,0
11	Відображена сума заборгованості з бюджетного фінансування компенсаційних виплат	13 000,0

Зміст завдання

Скласти журнал реєстрації господарських операцій, пов'язаних з цільовим фінансуванням і цільовими надходженнями.

Навчально-методичні матеріали: [2], [4], [13], [16], [18], [19], [25], [55], [66].